

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33D/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9621200125
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Babiaková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9621200125.1

Rozhodnutie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v disciplinárnom senáte zloženom z predsedníčky disciplinárneho senátu Mgr. Kristíny Babiakovej, sudcov disciplinárneho senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., prísediacich sudcov JUDr. Jitky Johany Hasíkovej a Mgr. Marcela Drgona, vo veci navrhovateľa: S.. D. H., sudcu Okresného súdu D. X., nar. XX. S. XXXX, bytom: N. XXX, D., o určenie neplatnosti napomenutia predsedu Okresného súdu D. X., č. Spr. 572/21, zo dňa 26. júla 2021, na neverejnom zasadnutí dňa 14. februára 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 117 ods. 8 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov u r č u j e, že napomenutie predsedu Okresného súdu D. X., č. Spr. 572/21, zo dňa 26. júla 2021, dané S.. D. H., sudcovi Okresného súdu D. X., j e n e p l a t n é.

o d ô v o d n e n i e :

I.
Písomné napomenutie predsedu Okresného súdu D. X.

1. Predseda Okresného súdu D. X. (ďalej ako „predseda súdu“) udelil dňa 26. júla 2021 sudcovi Okresného súdu D. X. - S.. D. H. (ďalej ako „navrhovateľ“) písomné napomenutie pod č. Spr 572/21 (ďalej ako „napomenutie“) podľa § 117 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o sudcoch“).

2. V napomenutí bolo vo výrokovej časti uvedené: „Predseda Okresného súdu D. X. S.. S. Z., N.. dňa 26. júla 2021 v Bratislave, v disciplinárnej veci S.. D. H., sudcu Okresného súdu D. X., takto rozhodol, na skutkovom základe, že

1) dňa 25.06.2021 v čase od 09:00 vykonával hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej Okresným súdom D. X., pod sp. zn. 1T/7/2015 bez prekrytia horných dýchacích ciest, pričom takto pojednával napriek upozorneniu intervenujúceho prokurátora,

2) dňa 02.07.2021 o 9:00 vykonával hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej Okresným súdom D. X., pod sp. zn. 4T/147/2020 bez prekrytia horných dýchacích ciest, pričom takto pojednával napriek upozorneniu intervenujúceho prokurátora,

3) dňa 02.07.2021 v čase od 11:00 vykonával hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej Okresným súdom D. X., pod sp. zn. 1T/7/2015 bez prekrytia horných dýchacích ciest, pričom takto pojednával napriek upozorneniu intervenujúceho prokurátora,

4) dňa 09.07.2021 v čase od 10:00 vykonával hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej Okresným súdom D. X., pod sp. zn. 4T/33/2020 bez prekrytia horných dýchacích ciest, pričom takto pojednával napriek upozorneniu intervenujúceho prokurátora,

teda porušil povinnosť sudcu dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitného zákona, čím spáchal disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich. Za to bol v zmysle § 117 ods. 7 zákona o sudcoch a prísediacich postihnutý písomným napomenutím.“

3. Predseda súdu v odôvodnení napomenutia uviedol, že pre sudcu subsidiárne platia ustanovenia zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce, podľa ktorého sa z hľadiska dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej ako „BOZP“) sudca posudzuje ako zamestnanec (§ 81 písm. c/ Zákonníka práce). Poukázal na to, že navrhovateľ bol preukázateľne upovedomený o povinnosti dodržiavať právne predpisy BOZP, naposledy 6. novembra 2020, a informácia o týchto povinnostiach sa nachádzala na oboch vchodoch aktívnych budov Okresného súdu D. X., na ktorých bolo jednoznačne uvedené, že pohyb v interiéri budovy súdu je prípustný výlučne s prekrytím horných dýchacích ciest. Mal za preukázané, že navrhovateľ vykonával hlavné pojednávania bez prekrytia horných dýchacích ciest napriek výslovnému upozorneniu intervenujúceho prokurátora, v súvislosti s čím odkazuje na ustanovenia zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášky č. 219/2021 Z.z. Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Považoval za irelevantné skutočnosti uvádzané navrhovateľom o zjavnej neústavnosti vyhlášok hlavného hygienika SR a uzavrel, že navrhovateľ sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 30 ods. 11 zákona o sudcoch, podľa ktorého je povinný dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitného zákona. Zároveň skonštatoval, že písomné napomenutie považuje za dostatočný postih, pretože preukázané konanie momentálne prísnejší disciplinárny postih nevyžaduje, keďže u navrhovateľa ide o nepravú recidívu.

II.

Návrh navrhovateľa na určenie neplatnosti písomného napomenutia

4. Navrhovateľ sa návrhom doručeným Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) dňa 12. novembra 2021 domáhal, aby najvyšší správny súd podľa § 117 ods. 8 zákona o sudcoch určil, že písomné napomenutie zo dňa 26. júla 2021 (doručené navrhovateľovi dňa 28. októbra 2021) je neplatné.

5. V návrhu na určenie neplatnosti v prvom rade uviedol, že napomenutie je v rozpore s § 129 ods. 2 zákona o sudcoch, pretože nespĺňa obligatórne náležitosti výroku rozhodnutia disciplinárneho senátu, ktorý musí obsahovať opis skutku, rozhodnutie o vine, resp. oslobodení, právnu vetu, právnu kvalifikáciu a rozhodnutie o treste - disciplinárnom opatrení. Tieto požiadavky sa majú podľa neho logicky aplikovať i na výrok písomného napomenutia v zmysle § 117 ods. 7 zákona o sudcoch. V tejto súvislosti namietal, že napomenutie udelené navrhovateľovi neobsahuje výrok o vine a v odôvodnení napomenutia nie sú vyjadrené konkrétne nedostatky v práci menšieho významu alebo poklesky v jeho správaní menšieho významu. Vzhľadom na absenciu výroku o vine a riadneho odôvodnenia napomenutia namietal porušenie práva na obhajobu zaručeného čl. 6 ods. 3 písm. b), c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 9 Trestného poriadku.

6. Poukázal na to, že sudca je v zmysle § 30 ods. 11 zákona o sudcoch povinný dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitného zákona, ktorým je zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej ako „zákon o BOZP“). Zákon č. 355/2007 Z. z. (ďalej ako „zákon o ochrane verejného zdravia“) a vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sú bez akejkoľvek relevancie, pretože § 30 ods. 11 zákona o sudcoch a prísediacich odkazuje na odlišný predpis. Doplnil, že platný právny stav navrhovateľovi zákonom neukladá povinnosť prekrytia horných dýchacích ciest ani nosenia rúška či respirátora, a to ani § 48 ods. 4 písm. r) zákona o ochrane verejného zdravia. Uznesenia vlády Slovenskej republiky a vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva vydávané v tejto súvislosti považoval za právne nulité. Povinnosť nosiť rúško určená vyhláškou podľa jeho názoru porušuje čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, priznávajúci ochranu pred neľudským zaobchádzaním, pričom formou takéhoto zaobchádzania je tiež ustanovenie opatrenia obmedzujúceho dýchanie. Povinnosť uložená podľa § 48 ods. 4 písm. r) zákona o verejnom zdraví o použití preventívnych a ochranných pomôcok (nie o prekrytí dýchacích ciest) nie je podľa jeho názoru povinnosťou na úseku BOZP.

7. K záväznosti uznesení vlády uviedol, že tie nie sú normatívnym právnym aktom podľa legálnej definície v zmysle § 1 ods. 1 zák. č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a nemôžu všeobecne zaväzovať obyvateľov Slovenskej republiky. Identický stav platí podľa jeho názoru o opatreniach - vyhláškach Úradu verejného zdravotníctva SR zverejňovaných len vo Vestníku vlády (nie v Zbierke zákonov). Zotrvával na názore, že uznesenia vlády a vyhlášky úradu verejného zdravotníctva nie sú všeobecne záväzné a ich obsahom sa bežný človek môže riadiť dobrovoľne, pretože výkon základných práv a slobôd môže byť v právnom štáte obmedzený iba zákonom.

8. V ďalšej časti návrhu na určenie neplatnosti napomenutia sa sudca zaoberal povinnosťami sudcu pri vedení hlavného pojednávania či verejného zasadnutia, pri ktorom sudca vykladá procesné predpisy, vrátane Trestného poriadku; tieto však neukladajú povinnosť sudcovi nosiť rúško či iné prekrytie dýchacích ciest. Naopak, podľa názoru navrhovateľa, sudca počas pojednávania v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy nesmie mať rúško, pretože štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Poukázal na to, že ako trestný sudca obligatórne počas hlavného pojednávania aplikačne vyložil a následne v týchto intenciách aj rozhodol, že vyhláška úradu verejného zdravotníctva o povinnosti nosiť rúško je neústavná. Prezumpcia ústavnosti je podľa jeho názoru iba plytkou floskulou na krytie účelových zámerov momentálnych držiteľov politickej moci.

9. Navrhovateľ ďalej pripomenul právomoc predsedu súdu, týkajúcu sa úpravy pojednávacej miestnosti, vyplývajúcu z prílohy 7, bod I, ods. 4, druhá veta vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Spravovacom a kancelárskom poriadku

pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, s tým že predsedu súdu upozornil na možnosť inštalovania osobitnej sklenenej platne pred súdny stôl.

10. K podanému návrhu sudcu sa predseda súdu nevyjadril, hoci mu tento bol riadne doručený s možnosťou poskytnúť k nemu vyjadrenie.

III.

Právne posúdenie

11. Podľa § 117 ods. 7 zákona o sudcoch nedostatky v práci menšieho významu alebo poklesky v správaní menšieho významu môže orgán, ktorý je oprávnený podať návrh na začatie disciplinárneho konania, vybaviť, ak je to postačujúce, aj tým, že sudcu písomne napomenie.

12. Podľa § 117 ods. 8 zákona o sudcoch v znení účinnom od 1. augusta 2021 do 30. novembra 2021 sa dotknutý sudca môže v lehote 15 dní odo dňa, keď sa dozvie o udelení napomenutia, obrátiť na príslušný disciplinárny senát s návrhom na určenie, že napomenutie je neplatné.

13. Dňa 1. júna 2022 nadobudla účinnosť novela zákona o sudcoch - zákon č. 151/2022 Z. z., ktorý novelizoval znenie § 117 ods. 8 tak, že k nemu pripojil vetu - O návrhu sudcu rozhoduje disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu určený podľa disciplinárneho súdneho poriadku bez nariadenia ústneho pojednávania a po vyjadrení orgánu podľa odseku 7, ktorý udelil napomenutie; na konanie sa primerane použije disciplinárny súdny poriadok.

14. V čase vydania preskúmaného písomného napomenutia (26. júla 2021) boli náležitosti disciplinárneho návrhu vymedzené v § 120 ods. 5 a 6 zákona o sudcoch v znení účinnom do 30. novembra 2021, podľa ktorých

(5) Návrh musí obsahovať meno a priezvisko sudcu, proti ktorému návrh smeruje, opis skutku, pre ktorý sa navrhuje začatie disciplinárneho konania, a označenie dôkazov, o ktoré sa návrh opiera, ako aj skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že návrh na začatie disciplinárneho konania je podaný včas.

(6) Opis skutku, pre ktorý sa navrhuje začatie disciplinárneho konania, musí s ohľadom na konkrétne okolnosti obsahovať uvedenie miesta, času, spôsobu jeho spáchania, spôsobeného následku, prípadne uvedenie iných skutočností, a to tak, aby skutok bol dostatočne konkretizovaný a nemohol byť zamienený s iným skutkom a aby bolo odôvodnené použitie určitého disciplinárneho opatrenia. Návrh tiež obsahuje právnu kvalifikáciu skutku s uvedením príslušného zákonného ustanovenia.

15. Podľa § 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov [disciplinárny súdny poriadok (ďalej ako „DSP“)], ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevylučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania. Rovnako podľa § 150 ods. 2 zákona o sudcoch v znení účinnom do 30. novembra 2021 sa na disciplinárne konanie primerane používal Trestný poriadok.

16. Podľa § 163 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamienený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

17. Na základe uvedeného judikatúra bývalých disciplinárnych senátov zriadených podľa § 119 a nasl. zákona o sudcoch, ku ktorej sa priklonil aj najvyšší správny súd, dospela k záveru, že aj písomné

napomenutie (ako disciplinárne rozhodnutie sui generis) musí podobne ako rozsudok podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku alebo ako disciplinárny návrh obsahovať riadny opis konania sudcu, ktorým sa mal dopustiť nedostatkov v práci, a to uvedením miesta, času a spôsobu spáchania a iných skutočností, aby skutok nemohol byť zamenený s iným (porov. rozhodnutia bývalých disciplinárnych senátov sp. zn. 2 Ds 1/2016, 3 Ds 3/2017, 5 Ds 3/2018, tiež rozhodnutia najvyššieho správneho súdu sp. zn. 31D/19/2021, sp. zn. 32D/19/2021). Rovnako musí písomné napomenutie obsahovať konkrétne ustanovenia právnych predpisov, ktoré mal sudca porušiť a právne posúdenie jeho konania (porov. rozhodnutia bývalých disciplinárnych senátov sp. zn. 5Ds 1/2021, sp. zn. 5Ds 6/2016). Nedostatok týchto formálnych náležitostí spôsobuje nepreskúmateľnosť písomného napomenutia a vedie k jeho neplatnosti.

18. Vzhľadom na navrhovateľom namietanú absenciu formálnych náležitostí sa disciplinárny senát najprv zaoberal zákonnosťou písomného napomenutia z hľadiska splnenia formálnych náležitostí, a teda jeho preskúmateľnosťou.

19. V prejednávanej veci predseda súdu udelil navrhovateľovi napomenutie pre porušenie „povinnosti sudcu dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitného zákona“. V súvislosti s vyššie uvedeným a námietkami navrhovateľa disciplinárny senát skúmal, či uvedená právna kvalifikácia skutku - špecifikované porušenie povinnosti sudcu, spĺňa formálne požiadavky pre platné písomné napomenutie.

20. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, predseda súdu v napomenutí neuviedol žiadne konkrétne ustanovenie právneho predpisu, ktoré by stanovovalo povinnosť sudcu, ktorú mal navrhovateľ porušiť. Najvyšší správny súd, poznajúc právny poriadok, uvádza, že ide o presnú citáciu ustanovenia § 30 ods. 11 zákona o sudcoch, podľa ktorého sudca je povinný dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa osobitného zákona; 11aa) na účely bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa sudca posudzuje ako zamestnanec (poznámka 11aa): zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci). Neuvedenie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ktoré mal sudca porušiť, však najvyšší správny súd vyhodnotil ako porušenie povinnosti uvedenia právnej kvalifikácie skutku v napomenutí.

21. Ak by aj vzhľadom na doslovnú citáciu právneho predpisu uvedené pochybenie samo osebe nemuselo byť dôvodom na vyslovenie neplatnosti písomného napomenutia, najvyšší správny súd poukazuje na to, že citované ustanovenie § 30 ods. 11 zákona o sudcoch nestanovuje žiadnu konkrétnu povinnosť sudcu, ale odkazuje na osobitný zákon - zákon o BOZP, ktorý má podľa tohto ustanovenia stanovovať konkrétne povinnosti či pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Z uvedeného vyplýva, že len samotný odkaz na ustanovenie § 30 ods. 11 zákona o sudcoch nie je a nemôže byť posúdený ako dostatočné vymedzenie právnej kvalifikácie skutku a uvedenie konkrétnych ustanovení právnych predpisov, ktoré mal sudca porušiť, keďže toto ustanovenie odkazuje na povinnosti stanovené v inom zákone. Ak teda mal predseda súdu záujem napomenúť navrhovateľa za porušenie povinnosti ustanovenej v § 30 ods. 11 zákona o sudcoch, mohol to urobiť jedine v spojení s konkrétnym ustanovením zákona o BOZP, ktoré mal navrhovateľ porušiť. Ak kvalifikácia konkrétnej povinnosti podľa zákona o BOZP vo výroku písomného napomenutia absentuje, uvedené napomenutie je nepreskúmateľné a teda neplatné. Uvedený záver umocňuje aj fakt, že predseda súdu ani v odôvodnení napomenutia neuvádza žiadne ustanovenia zákona o BOZP, ktoré mal navrhovateľ porušiť.

22. Odkaz na všeobecnú právnu normu, ktorá predstavuje „len“ zákonný základ pre vymedzenie sekundárnych zákonných povinností sudcu na konkrétnom úseku (v súdnej veci na úseku BOZP), príp. prevzatie tejto právnej normy do napomenutia, nepostačuje. V súdnej veci napomenutie obsahuje len odkaz na všeobecnú povinnosť sudcu (dodržiavať predpisy BOZP, resp. jej údajné porušenie), avšak neobsahuje jednoznačné a nezameniteľné vymedzenie konkrétnej zákonnej povinnosti na úseku BOZP, ktorú mal sudca porušiť (a to ani vo výroku a ani v odôvodnení). Nie je však úlohou najvyššieho správneho súdu (v revíznom konaní) zisťovať, aká konkrétna povinnosť (na úseku BOZP) bola či mala byť sudcom porušená, ale tento má posúdiť, či v napomenutí vytýkaná konkrétna povinnosť je zákonnou povinnosťou sudcu, či ním bola naozaj porušená a či na takomto právnom a skutkovom základe bolo napomenutie platne uložené.

23. Požiadavka naplnenia formálnych náležitostí napomenutia je zásadným predpokladom pre skúmanie platnosti či neplatnosti písomného napomenutia podľa § 117 ods. 8 zákona o sudcoch. Bez uvedenia konkrétnych ustanovení právneho predpisu a teda konkrétnych povinností, ktoré mal sudca porušiť, je preto písomné napomenutie nepreskúmateľné (k tomu pozri aj bod 22 tohto odôvodnenia). Ak dotknutý sudca zo záväzného výroku (v prejednávanej veci ani z odôvodnenia) nevie, akú konkrétnu povinnosť mal porušiť, vylučuje to možnosť obhajoby sudcu prostredníctvom podania návrhu na určenie neplatnosti písomného napomenutia a následne aj prieskum takéhoto napomenutia.

24. Z tohto dôvodu sa už disciplinárny senát ďalej nevenoval ďalším námietkam navrhovateľa týkajúcim sa najmä materiálnej správnosti písomného napomenutia.

IV.

Záver

25. Z vyššie uvedených dôvodov senát podľa § 117 ods. 8 veta druhá zákona o sudcoch určil, že napomenutie predsedu Okresného súdu D. X., č. Spr. 572/21, zo dňa 26. júla 2021, je neplatné.

26. V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokovaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 33D v zložení z predsedníčky disciplinárneho senátu Mgr. Kristíny Babiakovej, sudcov disciplinárneho senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., prísediacich sudcov disciplinárneho senátu JUDr. Jitky Johany Hasíkovej a Mgr. Marcela Drgona. Z dôvodu náhlej práceneschopnosti členky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v súlade s prílohou č. 1 Rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2023 v znení opatrenia č. 1 z 25. januára 2023 a opatrenia č. 2 z 25. januára 2023, bola táto členka senátu pri rozhodovaní zastúpená členkou zastupujúceho senátu 31D - JUDr. Zdenkou Reisenauerovou.

27. O náhrade trov konania disciplinárny senát nerozhodoval, pretože znenie § 117 ods. 7 a 8 zákona o sudcoch s takouto možnosťou rozhodovania nepočíta a vzhľadom na prieskumnú povahu rozhodovania neprichádza v tomto smere do úvahy ani primerané použitie ustanovení DSP. Disciplinárny senát totiž nerozhoduje v zmysle § 38 DSP o oslobodení disciplinárne obvineného, resp. o jeho uznaní za vinného.

28. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.